

Notulen vergadering Webrichtlijnen Expert Groep 11 november 2015

Over de vergadering

Datum en tijd:

11 november 2015, 10:00 – 13:00

Locatie:

Seats2Meet, Utrecht

Voorzitter:

Alexander Fase (AF)

Projectsecretaris:

Michèle van Vlerken (MV)

Versie:

1.0

Aanwezig:

Bram Duvigneau (BD)

Jules Ernst (JE)

Wilco Fiers (WF)

Marijke van Grafhorst (MG)

Wiep Hamstra (WHA)

Wendy Hendricksen (WHE)

Jeroen Hulscher (JH)

Iacobien Riezebosch (IR)

Raph de Rooij (RR)

Frank Schaap (FS)

Kim de Willigen (KW)

Edwin Witlox (EW)

Inhoudsopgave

1. Welkom.....	3
2. Bespreking adviezen vanuit de WEG.....	3
2.1 Advies DigiD Timeout.....	3
2.2 Advies kopregels.....	5
2.3 Advies knoppen en links.....	7
2.4 Advies open data-bestanden.....	9
Wiep Hamstra: zaakleveranciers.....	10
3. Status werkgroep Toepassingskader.....	13
4. Rondje langs de velden.....	14
4.1 NEN-norm.....	15
5. Afronding.....	15

1. Welkom

AF opent de vergadering.

Status nieuwe leden: Maaike Fuit wordt vanwege nieuwe baan toch geen nieuw lid. Daarnaast geïnteresseerd: Martijn Houtepen (Stichting Accessibility), Eddy Dekkers (Flincl), plus 3 mensen vanuit gemeentes die aangedragen zijn door JE, WHA (Wim van Iersel van gemeente Tilburg) en IR.

AF verzoekt of de WEG-leden die nieuwe leden aandragen deze leden zelf op de aanmeldprocedure willen wijzen [actiepunt].

Aanmeldprocedure: geïnteresseerden kunnen zich aanmelden met CV en motivatie bij Alexander Fase (alexander.fase@logius.nl).

2. Bespreking adviezen vanuit de WEG

2.1 Advies DigiD Timeout

Ter info: Het vraagstuk rond DigiD betreft: uit veiligheidsoverwegingen zijn aan de DigiD-sessies de volgende randvoorwaarden gesteld: na 15 minuten inactiviteit wordt de sessie beëindigd, én de maximale duur van een sessie is 2 uur. Vanuit WCAG 2.2.1 geldt de eis dat een tijdslimiet door een gebruiker ten minste 10 keer kan worden verlengd. In het geval van DigiD zou dat op 150 minuten uitkomen, wat meer is dan de toegestane 120 minuten.

Behandeld door MG en BD. Vanwege lange doorlooptijd van dit vraagstuk wordt besloten laatste discussiepunten direct te bespreken. Een toelichting zal via de mail worden verzonden door MG [actiepunt MG].

FS: Vraag DigiD was: als wij de maximale duur van een sessie verlengen, voldoet DigiD dan aan de Webrichtlijnen? Het korte antwoord is: ja.

De discussiepunten die nog besproken moeten worden:

1. Succescriterium 2.2.5 kan, in plaats van 2.2.1, ook als oplossing worden geadviseerd.

Succescriterium 2.2.5: Als een geauthenticeerde sessie verloopt, kan de gebruiker na herauthenticering de activiteit zonder gegevensverlies voortzetten. (Niveau AAA)

Rationale: 2.2.5 breekt in de ogen van FS, MG en BD met 2.2.1, want als een sessie wordt verbroken vanwege een timeout zijn de gegevens kwijt. 2.2.1 is heel

breed geformuleerd, terwijl 2.2.5 meer specifiek is. 2.2.5 is alleen AAA-niveau, maar technisch makkelijker te realiseren dan elke keer met een verlenging werken (2.2.1). Advies is dus: het voorstel van DigiD is in principe genoeg om aan de Webrichtlijnen te voldoen, maar 2.2.5 kan beter als oplossing worden gehanteerd.

IR: niet eens met dit voorstel. 2.2.5 is geen verzwaring van 2.2.1 maar een ander criterium dat er los van staat. 2.2.1 gaat over verlengen en niet over een timeout. 2.2.5 is wel een best practice maar heeft niets met dit vraagstuk te maken.

In plaats daarvan zou WEG moeten nadenken over het volgende: maken we voor DigiD een uitzondering wat betreft die 10 keer verlengen, omdat dit getal een arbitrair getal is? De vraag is daarnaast of 2.2.1 aangepast zou moeten worden, omdat dit succescriterium niets zegt over de tijdsduur van een sessie, behalve de totale limiet van 20 uur. Dat betekent dat je ook 10 x maar 5 minuten zou kunnen geven.

FS: Hoeveel tijd nodig is hangt ook erg van de taak af. Een WOZ-bezwaar heb je vaak niet in 10 minuten gedaan. Dit is eigenlijk voor iedereen zo.

AF: vanwege het beleid (ook de Europese regelgeving) moeten we in Nederland niveau AA aanhouden. Alles daarboven kan geen verplichte status krijgen. Dus 2.2.5 kan niet als oplossing worden aangedragen.

IR: eens. We moeten de oplossing van DigiD goedkeuren op basis van 2.2.1 omdat ze voldoende tijd geven en 2.2.5 alleen als best practice noemen.

MG: toch is het niet gebruiksvriendelijk dat een gebruiker na die maximale sessieduur zijn gegevens kwijt is en opnieuw moet beginnen. De richtlijn 2.2 gaat over genoeg tijd geven. Maar er is geen succescriterium op AA niveau dat hierin voorziet.

FS: de vraag aan Logius is ook of die maximale inlogduur voor DigiD geldt voor de totale sessie of per lokale omgeving. Nu moet je via de DigiD-website terug om je sessie te verlengen na 15 minuten en dan weer terug naar het webformulier.

IR: in de norm wordt gesproken over 'een eenvoudige handeling'. Dat is dit niet (teruggaan naar DigiD) dus dan voldoet het niet.

RR: het gaat om die 10 x verlengen. Dit is heel arbitrair in de norm terecht gekomen. Als het 8 x was geweest, had DigiD wel voldaan. Een alternatief zou zijn dat DigiD de tijdslimiet naar 12 minuten verlaagt en zo wel voldoet (10x 12 = 120 minuten). Maar dit is onzinnig omdat de gebruiksvriendelijkheid dan afneemt. Eventueel kunnen we bij W3C inbrengen dat die 10 arbitrair is en dat hier 8 x ook

zou mogen.

MG: de vraag is dus of we dit bij het W3C terug kunnen leggen. Er is een jaar geleden ook al een discussie gevoerd over dat getal 10.

RR geeft aan dat de WEG dan alleen het punt over 2.2.1 bij het W3C moet invoeren, niet vragen of 2.2.5 op AA-niveau gezet kan worden. MG lijkt dit laatste wel beter in het kader van gebruiksvriendelijkheid.

WF geeft aan dat hij niet verwacht dat het W3C het aantal van 10 zal veranderen. Ze willen pragmatisch zijn en een harde grens stellen, ook al is daar geen steekhoudend argument voor.

MG zal de vraag voorleggen aan een promovendus in Nijmegen die wellicht een wetenschappelijke onderbouwing kan bieden voor de hoeveelheid tijd die nodig is om taken uit te voeren. [actiepunt MG]

AF geeft aan dat dit opgeknipt wordt om snel een antwoord naar de Nederlandse markt te geven.

Besluit:

Richting markt Nederland wordt advies gegeven: als de maximale sessieduur verlengd wordt naar 150 minuten in plaats van 120 minuten is het probleem conform Webrichtlijnen opgelost. [actiepunt werkgroep DigiD, WEG]

Daarnaast wordt de vraag over het aantal van 10 ingebracht bij het W3C door Logius, namens de WEG. De Werkgroep DigiD maakt een aanzet (MG, BD, FS) met daarin een casebeschrijving. [actiepunt werkgroep DigiD]

2.2 Advies kopregels

Ter info: vanuit SIM-groep is de volgende vraag gesteld: Er is een website ontwikkeld waarbij de H1 verborgen is, behalve voor gebruikers van screenreaders. De H1 is visueel niet aanwezig. Is dit terecht afgekeurd?

De vraag is behandeld door WF, IR en JH. Het antwoord naar de markt is dat een h1 overslaan voor een deel van de bezoekers niet conform de norm is en dat dit dus terecht wordt afgekeurd.

WF: Succescriterium U.1.3 is niet goed. Het probleem zit hem bij de homepage. Daar heb je vrijwel nooit een H1 en daar is ook geen reden voor. Oplossingen die vaak worden toegepast om toch aan dit succescriterium te voldoen zijn logo in H1 zetten of H1 toevoegen met een tekst als 'Homepage'.

Probleem met oplossing 1 is dat er een inconsistentie in de structuur ontstaat. Alleen op de homepage is het logo een H1. Bovendien zie je alsnog niet dat het een H1 is, als het logo in de H1 staat. Dus het argument dat de H1 visueel niet overgeslagen mag worden valt daarmee weg. Dit betekent dat er om te voldoen maar 1 echte oplossing is: een zichtbare H1 toevoegen aan de homepage, wat niet altijd wenselijk of nodig is.

Conclusie: op het succes criterium zou een uitzondering voor de homepage moeten zijn.

IR: Andere visie. Logo als H1 is niet optimaal. Maar een H1 is wel nodig: bezoekers willen zich oriënteren op een website. Door een goede koppenstructuur is snel duidelijk waar een pagina over gaat. Daarnaast heeft de homepage sowieso al een andere opmaak en dus een ander sjabloon. Ook pagina's als de landingspagina en zoekresultaten-pagina hebben vaak geen H1. Dit is niet per definitie 'goed' omdat het vaak zo gedaan wordt. Dat is geen argument. Daarnaast kun je ook meerdere H1's op de homepage zetten.

Ook is er in de norm geen definitie van wat een homepage is. Om deze redenen gaat het voorstel van WF niet werken.

Op Gov.uk heeft de homepage gewoon een H1. Daar staat iets in als "Welcome". Maar het geeft wel duidelijkheid waar je bent. Er zijn dus geen argumenten om een H1 weg te laten op de homepage, dit is 'lui ontwerpen' als je daar geen oplossing voor vindt.

FS: het antwoord op punt 2 in het advies is verwarrend. Mag je koppen volgens de norm niet visueel overslaan?

IR: In de norm staat dat je geen kopregel niveaus mag overslaan. Over specifieke groepen wordt niets gezegd. Maar zou je dit wel doen dan ontstaan er problemen als bijvoorbeeld een blinde en een ziende samen een website bekijken.

JE: In 2007 was hier al een discussie over bij Fronteers. Vanuit het oogpunt van semantiek kijk je naar de pagina, het document. Een document moet een titel hebben. Dat is de H1. Dat kan ook het logo zijn met een goede alt-tekst. Het argument dat het niet consistent is om het logo op de homepage in de H1 te zetten gaat niet op, want het logo zou ook alleen op de homepage niet klikbaar moeten zijn. Dat betekent dat het logo dus sowieso anders is op de homepage dan op andere pagina's.

Dan het argument van WF dat een H1 soms niet nodig is: dit gaat ook niet op. Op sommige websites is er misschien zelfs geen logo maar alleen een foto. Dan moet je toch iets teruggeven aan screenreaders en daarvoor zou je de H1 verbergen.

AF: de best practice wijkt dus niet af van wat in de norm beschreven staat. IR is het hier mee eens. WF geeft aan dat het niet per se een best practice is.

FS en MG vinden het antwoord in het advies nog steeds verwarrend. Als je het logo in de H1 zet, sla je toch nog steeds visueel een niveau over? Want de H1 lijkt niet op de andere H1's op de website. Je ziet niet dat het een H1 is.

JH: De vraag naar de markt is beantwoord, dus het antwoord kan de markt in.

Stemming: is advies naar de markt geaccepteerd?

Meerderheid is voor. FS niet, want er is nog geen duidelijk antwoord op het visueel verbergen van de H1 door het logo als H1 te plaatsen op de homepage.

WF: het enige dat de norm vraagt is dat je geen niveaus overslaat. Niets verbiedt je de H1 buiten beeld te zetten. IR geeft voorbeeld van H2-kopjes 'Navigatie' die visueel niet zichtbaar zijn maar wel voor screenreaders. Deze zijn een extraatje, omdat de ziende bezoeker aan de vormgeving makkelijker ziet of iets een navigatie is.

WHA: voeg in het advies voorbeelden toe omdat het moeilijk te begrijpen is. MG: neem vooral ook het voorbeeld van de homepage mee.

JH: het advies wordt aangevuld met voorbeelden. Donderdag 12 november wordt het rondgestuurd. [actiepunt JH]. Uiterlijk vrijdag 20 november reactie [actiepunt WEG].

AF: moeten we proberen het succescriterium U.1.3 aan te passen? Wie heeft hier baat bij, is het prangend genoeg om tijd aan te besteden?

WHA: alleen doen als het makkelijk kan en waarde toevoegt.

WHE: vanuit SIM is de vraag nu wel beantwoord.

Stemming: willen we een wijziging in U.1.3?

2 stemmen voor, 9 stemmen tegen, MG onthoudt zich van stemming.

Besluit:

Advies naar markt wordt aangevuld met voorbeelden en is verder bij meerderheidsbesluit geaccepteerd als antwoord naar de markt. Er wordt niet aangestuurd op een wijziging van succescriterium U.1.3.

2.3 Advies knoppen en links

Ter info: een website is afgekeurd omdat een link is opgemaakt als een knop (er is geen visueel onderscheid tussen een link en een knop). Is dit terecht?

BD, JE en FS hebben zich over het vraagstuk gebogen.

BD: bij het antwoord is puur naar de norm gekeken. Daarin konden we niets vinden om dit af te keuren.

RR en FS noemen de situatie waarbij je met javascript de weergave van bijvoorbeeld een select list verbetert. Dit is progressive enhancement. JH geeft aan dat dit om een ander onderwerp gaat. De vraag gaat puur over de visuele overeenkomsten tussen een daadwerkelijke formulierbutton en een link. Op basis van de norm kun je niets zeggen over het visuele voorkomen van elementen.

WF: niet mee eens, dat is juist precies waar 1.3.1 over gaat. Structuur die je in de presentatie weergeeft moet overeenkomen met de code. Het gaat hier om exact dezelfde opmaak van een link en een knop.

BD: Bij klanten heb ik vaak deze discussie: 'maar wij bedoelen deze vormgeving als link, niet als knop'. Daarom gekeken naar de definitie van rollen. De rollen link en knop liggen heel dicht bij elkaar. Een uniek kenmerk van een link is echter dat het je naar een andere pagina brengt. Of iets eruitziet als een link of een knop is subjectief. De visuele vorm van hoe een knop of een link eruit zou moeten zien kan niet objectief vastgesteld worden.

WF: waarom wordt in het antwoord niet ingegaan op 1.3.1, terwijl dit er juist mee te maken heeft, maar alleen op een techniek, die geen normatieve tekst is?

BD: er is wel gekeken naar de succescriteria, maar in de vraag wordt specifiek de techniek genoemd.

RR: dit is een oude discussie. Eerder ging de discussie over een submit- en een cancel-button in een formulier. Als die dezelfde opmaak krijgen is dat vanuit usability-oogpunt niet handig. Het is juist wenselijk om visueel een onderscheid te maken. Het advies was dus om de submit-knop echt als knop vorm te geven, en de cancel-knop meer als een link.

JE: voor beide standpunten is wat te zeggen. Als een ziende en blinde naast elkaar zitten begrijpen ze elkaar misschien niet als de ziende zegt 'druk op knop X'. Degene die het niet kan zien gaat op zoek naar een knop en vindt die niet, omdat het een link is. Maar de vraag is hoe storend of ontoegankelijk dit is.

JH: we moeten er pragmatischer naar kijken. Als er geen voedingsbodemp voor een afkeur in de norm gevonden kan worden is de conclusie: het kan hier niet op

afgekeurd worden.

AF: ook hier kunnen we de acties die de WEG moet ondernemen opknippen in twee delen: snel een correct antwoord richting de markt gebaseerd op de norm, en daarnaast de afweging of verder onderzoek nodig is, of een verzoek tot wijziging moet worden ingediend bij het W3C.

WF: internationaal komt deze case heel vaak voorbij. Het wordt genoemd als het bekendste toegankelijkheidsprobleem. Het is dus vreemd als we daar in Nederland anders tegenaan kijken.

WF: gezien hoe bekend dit is als toegankelijkheidsissue zou ik het zeker bij het W3C indienen. IR wil dan wel die stukken lezen waarin gesteld wordt dat dit een toegankelijkheidsissue is. WF zal deze stukken aan de WEG aanleveren [actiepunt WF].

Stemming: is advies zoals het nu ligt geaccepteerd?

11 voor, 1 tegen (WF).

Stemming: wordt het advies en onderzoek bij het W3C ingebracht?

4 voor. IR kan pas stemmen als ze de stukken heeft gezien. AF zet dit op de parkeerlijst. Nadat de stukken zijn gedeeld zal er opnieuw gestemd worden.

Besluit

Het advies zoals het nu ligt is geaccepteerd en kan uitgebracht worden. WF deelt de stukken waaruit blijkt dat dit een toegankelijkheidsissue is. De volgende vergadering wordt opnieuw gestemd over het al dan niet inbrengen van dit punt bij het W3C.

2.4 Advies open data-bestanden

Ter info: De vraag is gesteld wat het standpunt van de overheid is over de vraag of open data-bestanden zoals kml, csv, etc. toegankelijke bestanden zijn en of een website kan worden afgekeurd vanwege het feit dat dergelijke bestanden gepubliceerd zijn.

RR en WF hebben zich over dit vraagstuk gebogen. Het bleek niet mogelijk een kort antwoord te geven op de vraag of bijvoorbeeld een kml-bestand toegankelijk is of niet. Daarom is een beslisschema ontworpen waarmee bepaald kan worden

of een databestand voor open data op toegankelijkheid moet worden onderzocht.

Sommige typen bestanden zijn van zichzelf niet toegankelijk of ontoegankelijk. Deze zijn 'toegankelijkheidsneutraal'. Je kunt niet per bestandstype zeggen of het toegankelijkheidsneutraal is of niet, het gaat echt om de inhoud ervan en hiervoor moet het beslisschema doorlopen worden.

AF: wat is heel concreet het antwoord als een gemeente vraagt: 'ik ben afgekeurd op bepaalde bestanden, mag dat?'

RR: het antwoord is: je moet kijken naar de inhoud van deze bestanden, volgens het beslisschema. Puur op basis van de extensie kun je hier niets over zeggen.

FS: hoe ga je dan om met het succescriterium dat open standaarden gebruikt moeten worden?

RR: dat is een andere vraag, maar het beslisschema voorziet hier ook in. Het is dan echter niet per se een toegankelijkheidsissue.

RR: de volgende stap is nu dat het advies (inclusief beslisschema) naar Drempelvrij gaat. Drempelvrij baseert een eigen advies op basis van dit advies.

MG: laten we dit niet alleen vanuit de toetspraktijk bekijken maar ook voor de markt goed bespreken. Het moet werkbaar zijn voor bijvoorbeeld bouwers die met open data werken.

RR: daar biedt dit beslisschema een handvat voor, want je kunt elk bestand individueel langs die meetlat leggen en een oordeel vellen.

AF: de vraag van de markt is met dit advies beantwoord: gebruik het beslisschema. Maar is dit beslisschema wellicht (ook internationaal) bruikbaar voor toekomstige vraagstukken?

WF: dat denk ik niet. Dit is niet meer dan een herstructurering van wat al in WCAG staat. Het zou wel in het toepassingskader kunnen komen te staan.

De groep is het hiermee eens.

FS: In stap 2 wordt gesproken over een zintuiglijke ervaring. Moet het criterium eigenlijk niet zijn: als je een format hebt dat bedoeld is voor machinale verwerking of weergave in een andere applicatie, dan zou je dit bestand in het kader van de toegankelijkheidstoetsing buiten beschouwing willen laten.

RR geeft aan dat dit in het schema al wordt genoemd (verwijzing naar UAAG).

JE: dat zou betekenen dat als ik een textfile beschikbaar stel, zonder kopjes, dat ik daar dan qua toegankelijkheid niets aan hoeft te doen?

WF: dit is een tekenende case. Het is heel goed mogelijk dat je daar niets aan

hoeft te doen. Er is niets inherent ontoegankelijk aan tekst, tenzij je ASCII-art gebruikt.

AF: is het beslisschema dekkend?

RR: ja, het is getoetst op een aantal cases (de bestandsformaten in de tabel) en je kunt er elk bestand mee beoordelen.

Stemming: is dit advies geaccepteerd en kan het aan Drempelvrij worden gegeven?

11 stemmen voor. FS onthoudt zich van stemming.

Besluit

Het advies is geaccepteerd. Het beslisschema wordt niet bij W3C ingebracht maar mogelijk wel opgenomen in het toepassingskader. Drempelvrij buigt zich verder over het advies om een eigen advies richting toetspraktijk te vormen.

Wiep Hamstra: zaakleveranciers

WHA wil haar ervaring uit het werkveld met midoffice-pakketten die momenteel bestaan delen met de WEG en samen nadenken over een aanpak.

WHA: De midoffice-pakketten die momenteel veel worden gebruikt beïnvloeden de toegankelijkheid van websites negatief. Deze pakketten zijn verticale systemen waarbij de midoffice het uitgangspunt is en web een applicatie in de keten. Dit kan gaan om formulieren maar soms ook om hele websites.

Dit probleem is niet nieuw, maar wel groter geworden. Omdat bij aanbestedingen zoveel eisen gelden wordt het doel voor veel organisaties niet eens meer om de beste aanbieder te kiezen, maar om een aanbesteding überhaupt te laten slagen. Om dat te laten gebeuren worden regels die eigenlijk verplicht zouden moeten zijn versoepeld naar 'gewenst' .

WHA heeft een grote zorg dat alle inspanningen sinds 2003 zo tenietgedaan worden. Er wordt veel tijd gestoken in doelgroepen als redacteurs en projectleiders, maar nu zit het probleem op een andere plek en de consequenties zijn heel groot.

Verschuiving bij aanbestedingen: web wordt bijzaak, eigen processen hoofdzaak. 'De burger is de goedkoopste ambtenaar'. Hiermee wordt het een heel groot probleem om de digitale doelstellingen voor 2017 te behalen. Gemeentes doen

een desinvestering: ze investeren in systemen die niet bijdragen aan deze doelen. Mensen kunnen de formulieren niet goed gebruiken, uiteindelijk gaan ze bellen. Dus weggegooid geld. Maar het is lastig om dit probleem op te lossen, omdat de midoffice-systemen als een all-in-one-oplossing worden verkocht. Het is een integratie, vaak zonder koppelvlakken. Als er wel koppelvlakken zijn maken de aanbieders er werk van om deze niet beschikbaar te maken.

FS: De midoffice-pakketten zijn ontstaan als een middel om de backoffice-problemen op te lossen. Een nieuwe laag ertussen. Het probleem zit hem erin dat de systemen als all-in-one-oplossing worden gezien. De frontend is dan al ingebouwd. Uit eigen ervaring van WHA en FS komen daar bijvoorbeeld formulieren uit voort die zijn opgemaakt in tabellen. Dit is dus echt een terugval.

Er zijn heel veel toegankelijke alternatieven, maar dat is hier niet het probleem. Het gaat om het proces. De toegankelijke alternatieven komen in aanbestedingen niet ter sprake, daar wordt niet naar gekeken. Het zijn hele grote aanbestedingen.

De groep concludeert dat het niet om een technisch probleem gaat, maar om een politiek, procesmatig en kwaliteitsprobleem. Een sturingsvraagstuk.

AF: Twee constatering: 1) Het probleem zit hem in opdrachtgeverschap. De gemeente is eindverantwoordelijke en hoort bij aanbesteding toegankelijkheid als harde eis mee te nemen. 2) Blijkbaar heeft een bepaald segment in de markt niets gedaan met de toegankelijkheidseisen die aan de overheid worden gesteld (terwijl bijvoorbeeld CMS-leveranciers dat wel hebben gedaan).

WHA: Probleem ook voorgelegd aan leveranciers. De reactie was dat zij dit gewoon niet belangrijk vinden.

AF: de nationale wetgeving en Europese regelgeving die eraan komt biedt instrumenten om dit af te dwingen. Het is echter moeilijk in te schatten wat de impact hiervan zal zijn op dit vraagstuk.

JH: Het is belangrijk dat wij als WEG een signaal geven aan de mensen die er echt wat aan kunnen doen. Advies aan BZK geven dat wij deze trend zien, met voorbeelden en consequenties daarvan goed uitleggen. BZK kan organisaties er dan op aanspreken.

FS: de oplossing is dat wij terug moeten naar NORA en GEMMA en duidelijk moeten stellen dat koppelvlakken moeten worden geleverd. Dat is het grootste probleem. De leveranciers van midoffice-pakketten maken het onmogelijk om te koppelen vanuit een webomgeving. Dat is hun doel, ze willen een verticale kolom. Koppelen is niet in hun belang en daarom bieden ze vaak geen koppelpunten aan.

AF: iedereen lijkt probleem te herkennen. WEG heeft geen toereikend mandaat om hier iets aan te doen. Andere partijen moeten actieve rol spelen. Dit gaat verder dan toegankelijkheid, vendor lock-in speelt hier ook een rol. Aanvullend op voorstel Jeroen: kwartaalupdate aan BZK geven over wat de WEG ziet gebeuren in de markt.

BZK is met leveranciersmanagement bezig. Deze branche (midoffice) is daar nog niet in beeld. Daarom advies aan BZK dat hier aandacht voor moet komen, omdat de impact groot is en ook over lange periode kan blijven doorwerken.

RR: leg het bij het Forum Standaardisatie neer, zij zijn in het leven geroepen om hier iets aan te doen. Level playing field verdwijnt hiermee namelijk ook.

Het covenant van KING wordt besproken. Conclusie is dat daar wel veel aandacht aan toegankelijkheid wordt besteed (EW) maar dat er weinig controle is. Dit terwijl gemeenten juist veel waarde hechten aan de informatie die KING geeft. Dus KING moet geholpen worden om het juiste verhaal te vertellen (WHA).

MG: iedereen die hier mee te maken heeft moet ook weten hoe dit zit. Gemeenteland moet collectief gelijk geïnformeerd zijn.

WHA: Veel weten het wel maar kunnen niet terug (vendor lock-in). Dit heeft ook te maken met onbehoorlijke manier van klantwerving. Gemeenten worden uitgenodigd voor voorhoede-bijeenkomsten. Zo ontstaat een psychologisch contract: je hebt er tijd in gestoken, je krijgt iets gratis. Dan ga je bij de aanbesteding niet meer klagen over ontoegankelijkheid. In een later stadium kan het zelfs zo zijn dat mensen worden ontslagen omdat het systeem werk uit handen zou nemen. Als je dat eenmaal hebt gedaan als organisatie doe je zo'n systeem niet snel meer weg. Daarom is een andere aanpak nodig, zoals de route via KING.

RR en MG geven aan dat dit gekoppeld kan worden aan het VN mensenrechtenverdrag. MG: het gaat om een dubbele uitsluiting, door verkeerde aanbestedingen wordt een mensenrecht geschonden. Dit geeft een politiek drukmiddel en zo kan het bij bestuurders terecht komen, die hier wel gevoelig voor zijn.

JH: Laten we niet vergeten dat er ook een grote verantwoordelijkheid bij gemeenten ligt om dit niet te laten gebeuren. De ontwikkelaars van deze pakketten hebben niet per definitie met opzet een ontoegankelijk systeem gemaakt. Ze denken echt dat ze de markt helpen. Het is aan ons als toegankelijkheidsexperts om organisaties te helpen bij aanbestedingen de juiste keuzes te maken. Het is zorgelijker dat organisaties bewust een ontoegankelijk systeem kopen dan dat die systemen er zijn.

WHA: De organisaties weten wel dat het niet toegankelijk is, maar soms zijn ze al 4-5 jaar bezig met een aanbesteding voordat die lukt. Mensen raken overspannen, het geeft heel veel stress. Ze denken: Als de aanbesteding dan maar slaagt, desnoods maar met water bij de wijn.

De groep concludeert dat het probleem in de kern ligt bij opdrachtgeverschap en dat KING hier niet aan bijdraagt. Goed opdrachtgeverschap moet gaan over eisen stellen aan toegankelijkheid conform webrichtlijnen en aan voldoen aan de standaarden w.b. koppelvlakken.

WHA: advies aan BZK is goed idee, maar liever goed uitleggen in plaats van een stuk schrijven.

Besluit

De groep vindt dit een groot probleem dat moet worden aangekaart. De WEG heeft hier zelf niet het juiste mandaat voor.

AF gaat bij BZK vragen welke handvatten zij nodig hebben om hier iets mee te doen: een notitie, casebeschrijving of iets anders. Bij het aankaarten van het probleem beperkt de WEG zich niet tot BZK, dit kan ook neergelegd worden bij het College voor de Rechten van de Mens. In de volgende vergadering wordt de reactie van BZK besproken. **[actiepunt AF]**

3. Status werkgroep Toepassingskader

AF: Het Toepassingskader moet geüpdatet worden. Een werkgroep is hiermee aan de slag gegaan. Aan de werkgroep is gevraagd een roadmap op te stellen. AF concludeert dat 2 zaken spelen: 1) er zijn te veel vragen die eerst beantwoord moeten worden, onder andere over de positionering ten opzichte van de norm en 2) de omvang van de klus is zodanig dat deze eigenlijk projectmatig aangevlogen moet worden. Binnen de WEG is er onderscheid tussen 2 soorten vraagstukken: de compactere interpretatievragen en de vraagstukken die projectmatig aangevlogen moeten worden.

AF heeft daarom een e-mail gestuurd aan de werkgroep met de suggestie een pas op de plaats te maken. De werkgroep heeft hier niet op gereageerd. AF vraagt of zij deze visie delen.

IR en RR: in de roadmap is het hele project opgeknipt in stukken. Er zijn op dit moment al veel zinvolle aanpassingen doorgevoerd in het document. Dit is nog niet gedeeld met de WEG omdat AF vroeg om een pas op de plaats te maken.

De laatste afrondingsslag die nodig was voordat het document gedeeld zou worden met de WEG is daarom nog niet uitgevoerd.

AF geeft aan dat de roadmap hem niet genoeg inzicht verschaft in het proces en de budgettaire consequenties. Hij heeft onvoldoende grip op het proces. Nog te weinig tastbaar wat tot nu toe is gedaan.

IR en EW geven aan dat er zeker meters zijn gemaakt, en dat dit in de roadmap is beschreven. De roadmap geeft AF knipmomenten en mogelijkheid om vinger aan de pols te houden.

BD: Ongeacht het vervolg voorstel om na akkoord van de WEG een nieuwe release uit te brengen van het Toepassingskader, zodat markt er wat aan heeft.

BD: Over planning is niets te zeggen, want deel van document dat nu afgerond is wijkt inhoudelijk erg af van deel dat nog moet komen.

AF: Dan is misschien een ander construct nodig, want het gaat niet lukken met het bezoldigingsvoorstel. Voor dit project is ook iemand nodig die als projectleider optreedt. De werkgroep bestaat nu uit inhoudelijk experts.

EW: eens dat het met een klein budget niet te doen is. Een projectmatige inzet is dan een betere oplossing.

MG: Kan AF de roadmap die er nu is gebruiken om een project in te richten? Als dat zo is dan kunnen we verder. De werkgroep geeft aan dat dit zo is.

BD: het is erg jammer dat de roadmap niet met de groep is gedeeld. Nu weet de groep niet waar de discussie over gaat en ligt het project nog een maand stil.

AF: ik heb in ieder geval naast de roadmap de verslaglegging nodig van wat er tot nu toe nog meer is gedaan. Voor het budget dat al verbruikt is heb ik alleen nog maar de roadmap gezien. Dat is niet genoeg.

BD: Het is niet nuttig om te delen wat er nu al is, dat is zonde van de tijd van de WEG-leden. Het moet nog een keer doorgenomen worden. Het document wordt ter plekke alvast met AF gedeeld.

IR benadrukt dat niet gevraagd is om meer dan de roadmap op te leveren, en dat in de mail van AF niet gevraagd is om een reactie. De werkgroep verwachtte dat AF na zijn e-mail het initiatief zou nemen om een vergadering in te plannen om de in de mail gestelde punten te bespreken met de werkgroep. Dit heeft hij niet gedaan. AF geeft aan dat hij een reactie op de e-mail had verwacht. Dat heeft de werkgroep niet gedaan.

AF leest de e-mail die hij heeft verzonden aan de werkgroep voor. *[de e-mail is als bijlage toegevoegd aan deze notulen]*.

JE: terzijde: sommige organisaties werken nog met versie 0.7 (oud) want die staat nog op Rijksoverheid.nl. AF gaat controleren of deze versie op Rijksoverheid.nl aangepast kan worden naar de nieuwste versie, of dat vermeld kan worden dat het om een oude versie gaat. Niet alleen op Rijksoverheid.nl maar ook in de pdf zelf [actiepunt AF].

Besluit

De groep concludeert dat er een misverstand is ontstaan rond de e-mail van AF en dat nu de focus moet liggen op een vervolg.

AF gaat een afspraak inplannen met de werkgroep. [actiepunt] Bij de volgende vergadering van de WEG wordt de roadmap en het vervolg van het Toepassingskader verder besproken. [actiepunt]

Degenen van de WEG die toegang willen hebben tot het document kunnen dit aanvragen bij RR.

4. Rondje langs de velden

JH: Centric stopt met toetsen.

Niet alle WEG-leden hadden dit via officiële kanalen vernomen. Voorstel is dat WEG-leden bij relevant nieuws een bericht rondsturen aan de groep. Iedereen is het hier mee eens.

4.1 NEN-norm

Meerdere mensen zijn benaderd voor de bijeenkomst van NEN. De Britse overheid wil haar toegankelijkheidsbeleid via het NEN een officiële standaard maken. Een aantal WEG-leden gaat naar de bijeenkomst. De volgende WEG-vergadering zullen zij terugkoppelen. [actiepunt]

FS: Ron Beenen heeft een goede visie over NEN. Laten degenen die gaan persoonlijk met hem contact opnemen om zijn visie te horen.

5. Afronding

Besloten wordt dat de werkwijze voor het vaststellen van de notulen als volgt zal zijn: WEG-leden reageren binnen 2 weken nadat de notulen zijn rondgestuurd. Wijzigingen worden eventueel verwerkt. Daarna zijn de notulen vastgesteld. Ze worden dus niet in de volgende vergadering nog besproken.